

In een slim
schoolgebouw
leer je beter!

Contact helpdesk

Subsidie aanvragen

Praktijkervaring delen

Beleid en afspraken
maken

Energie besparen en
opwekken

Binnenklimaat
verbeteren

Financiering regelen

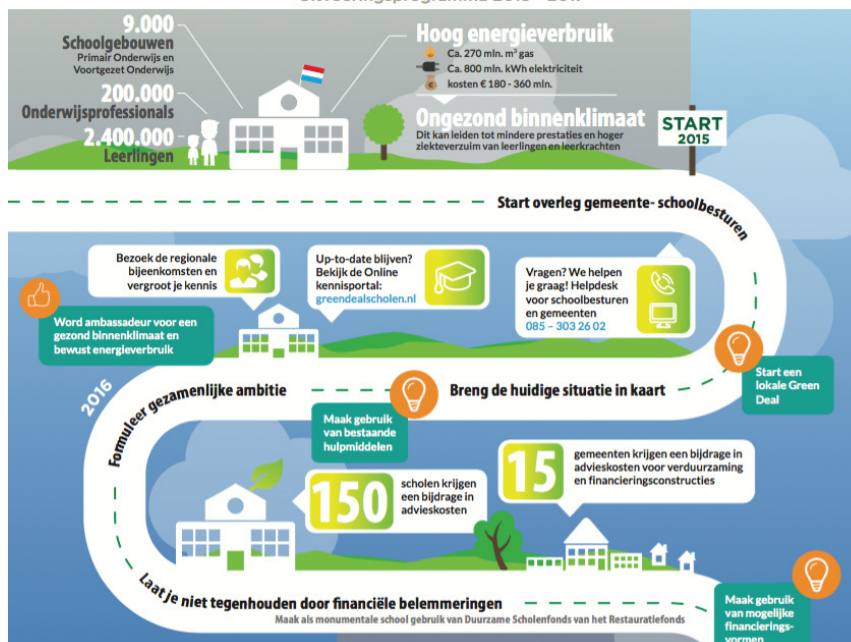

Najaarsbijeenkomst Bouwstenen voor Sociaal

Marco van Zandwijk | www.GreenDealScholen.nl | 06-4791 6249

OP WEG NAAR DUURZAME, GEZONDE EN BETAALBARE SCHOLEN

Uitvoeringsprogramma 2015 - 2017

MOTIEF OM TE VERDUURZAMEN

SCHOOLBESTUREN

- ✓ 1. Kostenbesparing & betaalbaarheid.
- ✓ 2. Verbetering binnenmilieu & gezondheid.
- ✓ 3. Klimaatdoelstellingen & duurzaamheid.

 "Ik zie financiering als grootste belemmering om te verduurzamen."

GEMEENTEN

- ✓ 1. Klimaatdoelstellingen & duurzaamheid.
- ✓ 2. Verbetering binnenmilieu & gezondheid.
- ✓ 3. Kostenbesparing & betaalbaarheid.

 "We moeten een omslag maken van investerings- naar exploitatiegericht denken."

Beleid en afspraken maken

Energie besparen en opwekken

Binnenklimaat verbeteren

Financiering regelen

Drechtsteden stimuleren energiebesparing
De zeven Drechtsteden onderzoeken alle 130 basisscholen en helpen hen energiebesparende maatregelen te nemen.

Tilburgse scholen kopen samen zonnepanelen
De Lochtenerbergh is één van de 26 Tilburgse basisscholen die zijn uitgerust met zonnepanelen. Vier schoolbesturen hebben de panelen samen aanbesteed. Ze besparen 23% op de elektriciteitsrekening.

Tien basisscholen in één keer verduurzaamd
Tien basisscholen in Amsterdam Zuid hebben een beter binnenklimaat en verbruiken minder energie tegen gelijkblijvende kosten. Dat kan dankzij een integrale aanpak.

Stichting Spaarnesant verduurzaamt
Stichting Spaarnesant in Haarlem bouwt alle 30 gebouwen structureel om naar onderhoudsarme, frisse en energiezuinige

Energijlabel Etty Hillesum Het Vlier van G naar A+
Een grootschalige bouwkundige en installatietechnische renovatie van Etty Hillesum Het Vlier in

89 basisscholen kopen samen zonnepanelen
De Ark in Espel is in het megaproject Zonnescholen één van de eerste scholen waar zonnepanelen zijn geplaatst. Daarmee omg...

Collectief aan de slag

 <p>Beleid en afspraken maken</p>	 <p>Energie besparen en opwekken</p>	 <p>Binnenklimaat verbeteren</p>	 <p>Financiering regelen</p>
Energie neutrale School			
 <p>De Smaragd bespaart 90% op energiekosten</p> <p>Dankzij een pelletkachel, zonnepanelen, zuinige verlichting en betere isolatie bespaart basisschool De Smaragd in Zwolle evenveel energie als nodig is om 10 huizen te verwarmen.</p>	 <p>CBS De Sluis Zeist energieneutraal</p> <p>CBS De Sluis is na een verbouwing en verduurzaming energieneutraal. De school is geïsoleerd en 200 zonnepanelen leveren voldoende energie voor alle elektrische apparatuur. Heatpipes op het dak verwarmen het douchwater.</p>	 <p>OBS Wijgenstam, pionier in duurzaamheid</p> <p>De renovatie van OBS Wijgenstam in 2010 was het eerste grote onderwijsproject in Nederland waar werd gestuurd op energiebesparing, gezonde leeromgeving en duurzaamheid.</p>	
 <p>Viviani Emmen deels stroomneutraal</p> <p>Bij vier basisscholen van scholenkoepel Viviani is energiezuinige verlichting geïnstalleerd. Zonnepanelen</p>	 <p>SMDB Zullichem geeft goed voorbeeld</p> <p>Door regelmatig terugkerende aandacht voor de zonnepanelen en energiezuinige LED-verlichting</p>	 <p>Da Costaschool Nunspeet verduurzaamt</p> <p>Een nieuw dak was aanleiding voor de Da Costaschool uit Nunspeet om meteen zonnepanelen en LED-</p>	

 <p>Beleid en afspraken maken</p>	 <p>Energie besparen en opwekken</p>	 <p>Binnenklimaat verbeteren</p>	 <p>Financiering regelen</p>	
Energiebeheer				
 <p>SOOOG heeft vat op de energierekening</p> <p>SOOOG heeft geen duurzame scholen, maar doet er alles aan om de scholen in de komende jaren vanuit het reguliere onderhoud zo duurzaam en energiezuinig mogelijk te maken.</p>	 <p>Spectaculair beter klimaat in bijgebouw Stedelijk Gymnasium</p> <p>Op basis van monitoring worden de ramen geopend en gesloten en nu is er een prettig binnenklimaat in de monumentale studieruimte van het Stedelijk Gymnasium Piter Jelles in Leeuwarden.</p>	 <p>Mondial College laat APK schoolgebouw uitvoeren</p> <p>Het Mondial College in Nijmegen heeft wetenschappers een APK-scan laten doen om te onderzoeken of het gebouw nog geschikt is om onderwijs te faciliteren.</p>		
 <p>Finetunen energiegebruik VCO Oost-Nederland</p> <p>Bij vijf scholen van VCO Oost-Nederland zijn de klimaatinstallaties opnieuw ingeregeld, waardoor zij</p>	 <p>Kameleon zoekt oorzaak hoge energierekening</p> <p>Basisschool De Kameleon uit Den Dolder schrijft iedere keer van de energierekening. Monitoring van het gebouw moet opheldering geven over</p>	 <p>De Vink is in de ban van energiemonitoring</p> <p>Basisschool De Vink uit Voorschoten probeert samen met collegaschool Het Kompas grip te krijgen op de</p>	 <p>Maaswaal College omarmt energiemonitoring</p> <p>Door het werkelijke energiegebruik van beide locaties goed in het oog te</p>	 <p>Poolster trevden over uitbesteding beheer</p> <p>Stichting Poolster uit Lochem heeft het gebouwbeheer en facilitair management voor alle schoolgebouwen in 2011 voor</p>

1 Kies uw gebouw(type) Korte tour (20s) [Terug](#)

Kantoren Retail Onderwijs Zorg Bedrijfszalen

2 Aan de slag met wet- en regelgeving

Energie-audit
Een energie-audit geeft overzicht van de omvang en verdeling naar functie van alle bestaande energie-stromen binnen uw onderneming of organisatie. Hiermee krijgt u een beeld van het energieverbruik en besparingsmogelijkheden.

[Eigenaar / huurder](#) [Meer info](#)

Energie-label
Een energie-label laat de huidige energieprestatie van uw gebouw zien. Daarnaast doet het label een suggestie voor energiebesparende maatregelen die specifiek voor u pijnlijk mogelijk zijn.

[Eigenaar](#) [Meer info](#)

Handig om bij de hand te hebben:

- Jaarlijks energieverbruik gebouw (kWh/m²)
- Gebruiksoppervlakte gebouw (m²)
- Bedrijfsomvang (FTE en/of omzet)

Het gemiddeld energieverbruik van onderwijsinstellingen in Nederland

Kies: Gas Elektriciteit

Deze infographic is ontwikkeld door Platform Duurzame Huisvesting in samenwerking met GreenDeal Scholen

Onderwijs

Installatiekeuringen
Om ervoor te zorgen dat verwarmings- en klimaatssystemen optimaal functioneren is er een keuringplicht. De keuring heeft een positief effect op veiligheid, storingsgerooidheid en op het energieverbruik.

[Eigenaar / huurder](#) [Meer info](#)

Activiteitenbesluit
In veel gebouwen zijn energiebesparende maatregelen mogelijk. Regelgeving kan bedrijven en organisaties in bepaalde situaties verplichten energiebesparende maatregelen te treffen die zich binnen 3 jaar terugverdienen.

[Eigenaar / huurder](#) [Meer info](#)

Beleid en afspraken maken

Energie besparen en opwekken

Binnenklimaat verbeteren

Financiering regelen

Gedrag & Educatie

Lorentzschool legt energieverspilling bloot
Op initiatief van ouders bespaart de Lorentzschool in Leiden door mee te doen aan de Klimaatverbond Energy Battle 9% op gas en 29% op elektriciteit.

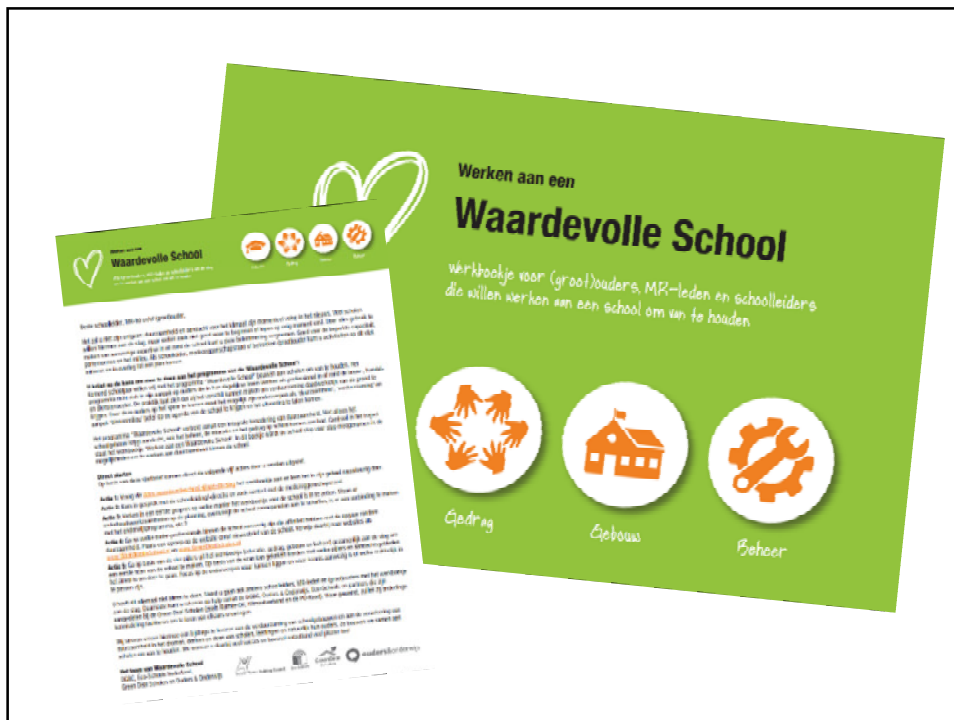
Plusgroep helpt mee om energie te besparen
Door het energieverbruik goed te monitoren kon de Orangeschool in Katwijk met simpele maatregelen 8% besparen op gas en 6% op elektriciteit.

Duurzaamheid maakt deel uit van curriculum Brederoschool
De Brederoschool in Groningen is in alle opzichten koploper in duurzaamheid: in de bedrijfsvoering, in het curriculum en in de uitstraling naar buiten.

BekkTeam propageert duurzaam gedrag
De Bisschop Bekkersschool stimuleert Groningers met een eigen provincie jeugdjournal om goed na te denken over hun eigen duurzaamheid en

De groene waterval van Helicon
Door een grootschalige renovatie is het gebouw van Helicon VMBO in Den Bosch gezond en energiezuinig. Het eco-team stimuleert in educatief oogzicht de

Clusius College inspireert de samenleving
Door de renovatie en vernieuwing van het Clusius College Castricum is het 'groene' imago van de school versterkt. Het is een inspiratie om samen te werken aan een

Beleid en afspraken maken

Energie besparen en opwekken

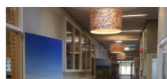

Binnenklimaat verbeteren

Financiering regelen

Sturen op bouwprestaties

 <p>Optimale ventilatie bij OBS De Achtbaan</p> <p>Het ventilatiesysteem dat bij OBS De Achtbaan in Moordrecht is geplaatst werkte niet eerst goed. Nu de nazorg en het onderhoud goed geregeld zijn is de school zeer tevreden.</p>	 <p>Rijnlands Lyceum heeft luchtkwaliteit verbeterd</p> <p>Het Rijnlands Lyceum in Oegstgeest gebruikte CO2-meters om problemen met het binnenklimaat goed te inventariseren. Daarna zijn passende maatregelen genomen.</p>	 <p>De Fontein gezonder na Installatiescan</p> <p>De luchtkwaliteit bij OBS De Fontein in Warnsveld is verbeterd nadat de installaties in de school zijn gecontroleerd en opnieuw zijn ingesteld.</p>	
 <p>De Binnendijk omarmt IR-verwarming</p> <p>Een pilot met infrarood verwarming bij basisschool De Binnendijk in Plonckendam is een groot succes. De panelen zorgen voor een comfortabel binnenklimaat en een lagere</p>	 <p>OBS Het Startblok krijgt infrarood verwarming</p> <p>OBS Het Startblok in Achterveld wekt met zonnepanelen voldoende energie op om het bijna 40 jaar oude gebouw elektrisch</p>	 <p>'Het nieuwe stoken' bij RSG N.O. Veluwe</p> <p>RSG N.O.-Veluwe in Epe bespaart energie door de kachel te laten branden. Hoofd facilitair Jeroen Paas legt uit hoe dit werkt.</p>	 <p>Het is altijd koel in het Cambreux College</p> <p>Het binnenklimaat in het Cambreux College in Dongen is na een ingrijpende renovatie fors verbeterd. Ondanks de aanleg van een</p>
		 <p>WSKO spaart energie met ESCo</p> <p>Vier scholen van de Westlandse Stichting Katholiek Onderwijs zijn voorzien van energiezuinige verlichting op basis van een</p>	

Beleid en afspraken maken

Energie besparen en opwekken

Binnenklimaat verbeteren

Financiering regelen

Integrale renovatie aanpak

OBS Wilgenstam, pionier in duurzaamheid

De renovatie van OBS Wilgenstam in 2010 was het eerste grote onderwijsproject in Nederland waar werd gestuurd op energiebesparing, gezonde leeromgeving en duurzaamheid.

Utrecht leert van duurzame renovaties

Bij de renovatie van basisschool Wijzer aan de Vecht in 2015, zorgde GPR Gebouw voor inzicht in de kosten van duurzaamheid. De opgedane ervaringen worden door de gemeente gebruikt bij nieuwe bouwprojecten.

Rudolf Steiner School heeft meer allure

Isolatie, dubbel glas, een luchtbehandelingsysteem, energiezuinige verlichting en 70 zonnepanelen maken van het 58 jaar oude schoolgebouw de meest duurzame school van Krimpen aan den IJssel.

Technische kwaliteitscriteria ten aanzien van gezondheid, duurzaamheid en onderhoud

Populier Makkum pakt overcapaciteit aan

Door gedeeltelijke sloop, een stukje nieuwbouw en een duurzame renovatie is De Populier weer klaar voor de toekomst.

Meer ruimte voor basisschool De Rank

Basisschool De Rank in Sprang-Capelle is blij dat ze geen nieuwbouw kreeg. Het bestuur koos voor renovatie met als resultaat een hele

Gelderveste stemt onderhoud af op onderwijs

Schoolgroep Gelderveste gebruikt een online systeem om het gebouwend onderhoud flexibel te plannen.

Beleid en afspraken maken

Energie besparen en opwekken

Binnenklimaat verbeteren

Financiering regelen

Financiering

IJburg College heeft grootste educatieve zonnedak

Dankzij leningen van ouders, docenten en burens krijgt het IJburg College in totaal ruim 1.100 zonnepanelen. Die leveren zonnestroom en dragen bij aan het educatief programma.

Zonnestroom voor 45 scholen in Haarlemmermeer

45 scholen doen mee met de Schooldaksrevolutie in Haarlemmermeer. Ze krijgen allemaal een deel van de stroom die wordt opgewekt op 7 scholen, de groene stroomfabriekjes.

De scholen van SPOM verduurzaamd

SPOM Primair onderwijs heeft in bijna al haar schoolgebouwen HR++-glas, LED-verlichting en HR CV-ketels toegepast.

Mytyschool Ulingahof Venlo

Op basis van een businesscase met informatie over energiebesparing en terugverdientijden beslist het schoolbestuur welke

Widar heeft zonne-energie dankzij crowdfunding

Vrije School Widar in Delft heeft het dak vol zonnepanelen. Het geld om ze te plaatsen is door

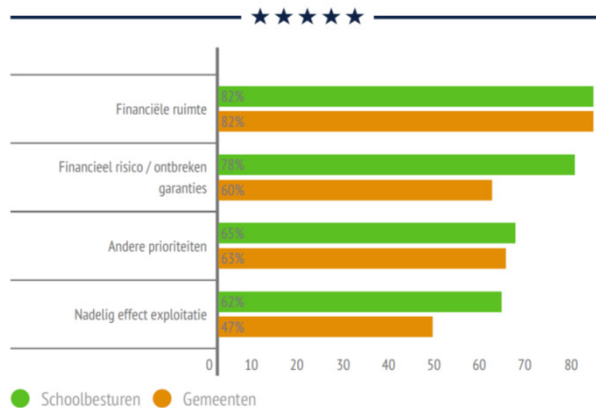
Ouders JvR bekostigen zonnepanelen

De scholen van Jan van Rijckenborgh in Heiloo en Hiversum hebben zonnepanelen dankzij een crowdfundingactie onder de

Zonnepanelen en LED-verlichting voor de Kohnstamm school

De Kohnstamm school was nodig aan een opknapbeurt toe. Wim Boddaert heeft een crowdfundingactie gestart om

BELANGRIJKE KNELPUNTEN

▼ 27%

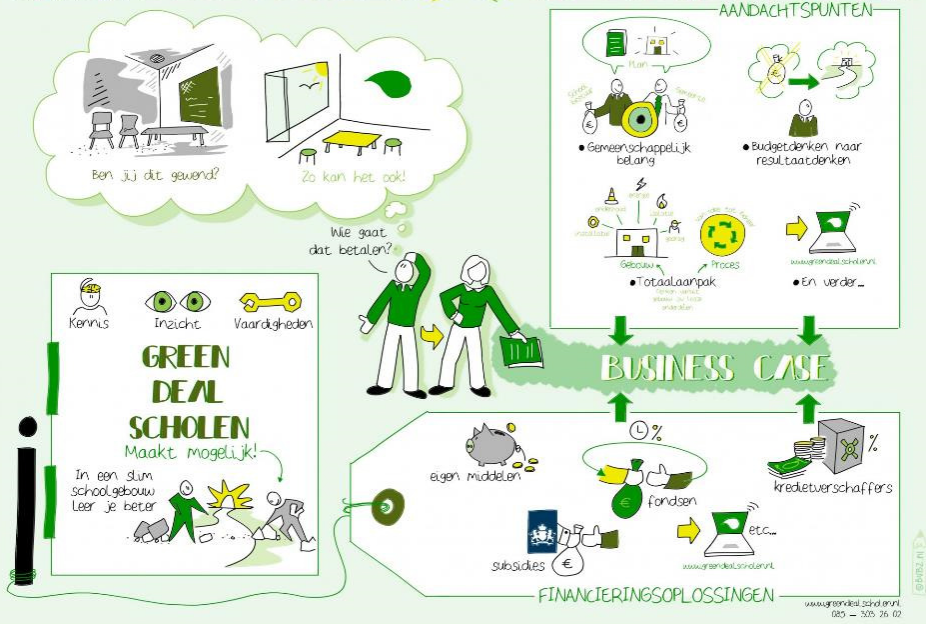
Zegt te beschikken over kennis van de verschillende financieringsvormen.

GREEN DEAL SCHOLEN

HOE GAAN WE DAT BETALEN?

a) Subsidies en projectvergoedingen

Oplossing	Kenmerken	Tip
1. Regionale/lokale stimuleringsmaatregelen*	Vanuit gemeenten en provincies worden met regelmaat stimuleringsmaatregelen (waaronder subsidies, fondsen en duurzaamheidsleningen) genomen.	Een goed overzicht vindt u op Publieke Energiefondsen , maar doe ook navraag bij uw gemeente of provincie. Lees meer over de Lokale Green Deals van Gemeente Tilburg en Gemeente Leiden .
2. ISDE* en SDE+*	Landelijke subsidieregelingen ten behoeve van investeringen in duurzame energie.	De subsidies kunt u aanvragen via RVO.nl . Ga voor info over ISDE naar www.rvo.nl/isde . Ga voor info over SDE+ naar www.rvo.nl/sde .
3. Energie Investeringsaftrek (EIA) en Milieu Investeringsaftrek (MIA)*	Deze kunnen van toepassing zijn en tot lagere kosten leiden. Indirect kunt u daarmee uw project mogelijk maken.	Ga voor info over EIA naar www.rvo.nl/eia . Ga voor info over MIA naar www.rvo.nl/mia .

#1 Financiering regelen: overzicht >

#2 Welke financieringsoplossing past bij mij? >

#3 Aandachtspunten financiering >

b) Externe financiering met terugbetalingsverplichting

Oplossing	Kenmerken	Tip
4. Duurzame Scholenfonds voor Monumenten*	Specifiek voor (rijks)monumenten. Lage rente, aflossing in 20 jaar op annuïteit.	Ga voor meer info naar de website van het Restauratiefonds .
5. Groenfondsen*	Er zijn diverse groenfondsen, meestal gekoppeld aan een bancaire instelling.	Raadpleeg de banken voor meer informatie.
6. Reguliere bancaire financiering	Algemene financieringen, niet specifiek op onderwijs gericht. Ook voor kleinere investeringen.	Zekerheden zoals een gemeentegarantie hebben een drukkend effect op de rente.
7. Financiering door Bank Nederlandse Gemeenten	De BNG verstrekt kredieten tegen lage tarieven onder garantie van Nederlandse overheden.	Zekerheden zoals een gemeentegarantie hebben een drukkend effect op de rente.
8. Schatkistbankieren	Schatkistbankieren is bedoeld voor instellingen die een wettelijke of publieke taak uitvoeren en hiervoor gelden van het Rijk ontvangen. Dit houdt in dat zij de publieke gelden aanhouden bij het ministerie van Financiën.	Garantie is een eis. Betrek tijdig de gemeente bij uw plan.
9. Crowdfunding	Crowdfunding kent meerdere vormen en wordt soms ook gebruikt om donaties te verkrijgen. Er geldt dan geen terugbetalingsverplichting. Bestaande initiatieven zijn o.a. www.schoolhelden.nl en www.oneplanetcrowd.com/nl .	Betrek ouders en omgeving. Zeker als het middelen een donatie wordt opgezet. Kan ook voor kleinere investeringen zoals aanschaf LED verlichting .

* Deze financieringsoplossing is specifiek beschikbaar voor verduurzamingsmaatregelen

c) Financieren uit eigen vermogen

10. MI-vergoeding	In de programma's van eisen voor PO en (V)SO zijn voor de materiele instandhouding (MI) bekostigingsbedragen vastgesteld. Deze worden jaarlijks geïndexeerd. De MI-vergoeding is begrensd door het investeringsverbod (art. 148 WPO).	Stem af met het ministerie van OCW wanneer u eigen middelen wilt inbrengen bij verduurzamingsmaatregelen: er is wat ruimte wanneer het gaat om maatregelen die zichzelf binnen 5-7 jaar terugverdienen. Bij doordecentralisatie geldt het verbod niet.
11. Eigen vermogen schoolbestuur	In principe begrensd door het investeringsverbod (art. 148 WPO).	Zorg altijd dat u reserves aanhoudt voor situaties waar externe financiering niet realiseerbaar is.

*" Het ontbreekt aan
sluitende businesscase voor
verduurzaming scholen "*

*" Stap waarmee wordt nagedacht over de
wijze waarop ambities kunnen worden
gerealiseerd wordt snel overgeslagen "*

→ Sturen op levensduurbenadering

- Stap 1: Stel ambitie vast
- Stap 2: Bepaal 0-niveau
- Stap 3: Bepaal investeringsvraag
- Stap 4: Bouw businesscase
- Stap 5: Zoek extra dekkingsmogelijkheden

Subsidieregeling: 3 stappen

STAP 1: Offerte aanvragen extern adviseur (www.GreenDealScholen.nl)

- > Bepalen vraag mbt verduurzaming/verfrissing
- > Offerte ondertekenen en pdf er van maken

STAP 2: e-Herkenning* aanvragen (www.eherkenning.nl)

- > Aanvragen e-Herkenning **Niveau 1 (EH1)** via één van de leveranciers
(bedrijf Connectis doet dit gratis)
- > Wachten op reactie met vervolginstructies (duurt enkele dagen)

STAP 3: Subsidie- aanvraagformulier invullen (www.rvo.nl/gds)

- > Nodig hierbij is het e-Herkenningsmiddel en een pdf van de offerte

*) soort DigiD voor 'ondernemers' (waaronder schoolbesturen)

Meer informatie

Kies de situatie die op u van toepassing is. Hier vindt u direct alle benodigde, onafhankelijke informatie:

Onderwerpen

Via de onderstaande categorieën vindt u relevante kennisdocumenten, bruikbare tips, praktijkervaringen van anderen en interessante evenementen gesorteerd per onderwerp. Handig wanneer u meer informatie zoekt om uw volgende stap te zetten!

Alle | Beleid en afspraken maken | Energie besparen en opwekken | Binnenklimaat verbeteren | Financiering regelen

- Afweging nieuwbouw of renovatie
Beleid en afspraken maken >
- Energiebeheer
Energie besparen en opwekken >
- Crowdfunding
Financiering regelen >
- Energiebesparen en opwekken
Financiering regelen >
- Duurzame Energie
Energie besparen en opwekken >
- Eigendom afstaan
Financiering regelen >
- Energie label

Beleid en afspraken maken | Energie besparen en opwekken | Binnenklimaat verbeteren | Financiering regelen

Contact helpdesk
of bel 085 - 303 26 02

Handige informatiebladen
Download op deze pagina handige informatiebladen over interessante thema's >

Agenda
• 02 februari 2018
Warmterandig 2018

Subsidie voor gezond en duurzaam schoolgebouw verfengit!
De overheid biedt de schooloplegting verlengd tot en met 29 december 2017. >

Nu nadenken over toekomstige huisvesting
Bekijk de korte introductiefilms waarin schoolleiders en bestuurders laten zien waarom het belangrijk is nu na te denken over toekomstige huisvesting >

Informatiebladen

Op deze pagina vindt u een selectie van handige informatiebladen. Deze informatiebladen zijn beknopte samenvattingen van items op onze website. Ze zijn gemakkelijk te downloaden en op te slaan voor later gebruik. Klik op de afbeelding om het informatieblad als PDF te downloaden.

- Informatieblad 1. Leeswijzer**
In de Leeswijzer vergelijken we drie hulpmiddelen: Het Programma van Eisen (PvE) Frisse Scholen, GPR Gebouw en het Kwaliteitskader Huisvesting. In dit informatieblad lichten wij de Leeswijzer toe.

Download Informatieblad >
- Informatieblad 2. Praktijkvoorbeelden**
Schoolbesturen en gemeenten gaan steeds vaker voor een gezond, duurzaam en betaalbaar schoolgebouw. Op de website van de Green Deal Scholen staan meer dan 80 voorbeelden uit de praktijk.

Download Informatieblad >
- Informatieblad 3. Anders contracteren**
Als u een schoolgebouw wilt verduurzamen, kunt u gebruik maken van 'anders contracteren'. In dit informatieblad vindt u handige informatie én adviezen uit de praktijk.

Download Informatieblad >

>
www.greendealscholen.nl/informatiebladen

3

BOUWSTENEN VOOR SOCIAAL

De praktijkvragen leren ons dat de volgende vijf voorwaarden van cruciaal belang zijn bij anders contracteren.

1. Kennis en ervaring
 - Kennis en ervaring met de mogelijkheden van anders contracteren, risicomanagement en contractmanagement (wordt vaak ingehuurd)
 - Zicht op haalbaarheid en kansen en risico's bij elk van de contracttypen
 - Samenwerkingscompetenties, waaronder goed vragen kunnen stellen

"Gaandeweg kom je de acties tegen die je binnen de eigen organisatie nog te doen hebt om aan andere vormen van contracteren echte invulling te geven"

2. Focus organisatie
 - Niet de focus leggen op techniek en kosten, maar op het businessdoel
 - Hetzelfde doel voor ogen qua inhoud, geld, samenwerking en contracttype
 - Zwaaiwijd voor het eigen belang als die van de contractant
3. Informatie en systeem
 - Relevante, betrouwbare en actuele (gebouw)informatie (bestaande situatie)
 - Informatie over zowel het gebouw als over het (energie)gebruik en gebruiksgedrag
 - Ook sturingsinformatie en relevante informatie voor de levensduurbeheerling
 - Gelijke informatie op relevante onderdelen (informatie delen, systemen koppelen, samen systemen gebruiken)
4. Besturing en beheersing
 - Ambities helder en weten waarop je wilt sturen (oordeelbeelden en de organisatiebollen)
 - Sluiten op waarden, met duidelijke KPI's (ook zachte kpi's zoals samenwerking)
 - Voldoende middelen (tijd, geld, competenties)
 - Financiële kaders helder en doorvertaalt naar contractant (gebouwbolletjes, per deelopdracht of totale contract)
 - Open begroting en managementrapportages vanuit contractant als basis voor vertrouwen en gesprek
 - Heldere managementrapportages over kosten, gelijke kwaliteit, risico's en kansen

Vaak zijn de boven genoemde voorwaarden voor succes nog niet aanwezig. Het vormt slechts een verklaring voor de weerstand om met anders contracteren aan de slag te gaan. Het kan helpen om ervaring op te doen en van daaruit verder te bouwen. Het kan zinvol zijn daarbij klein te beginnen, dicht bij de doelen van de organisatie en het niet terugkijken te maken daar het is. Gaandeweg kom je de vragen tegen en de acties die je binnen de eigen organisatie nog te doen hebt om aan andere vormen van contracteren echt invulling te geven.

Meer informatie over de mogelijkheden van anders contracteren
Bewerken voor Sociaal
Informatieblad: [duurzamen, meezem, onderhoud](#)
Rijnland-OK
[Informatieblad: Praktijkvragen](#)
RVO Nederland
[Informatieblad: Praktijkvragen](#)
Green Deal Scholen
[Praktijkvragen met andere stem van contracten: meezem, onderhoud](#)
[Praktijkvragen met andere contractvormen voor het aanpakken van energie](#)
[Onderwerpen: onderhoud, aanbesteding, Anders Contracteren](#)

Verduurzamen door anders te contracteren

Als u een schoolgebouw wilt verduurzamen, kunt u gebruik maken van 'anders contracteren'. In dit informatieblad vindt u handige informatie en adviezen uit de praktijk.

Wat is voor mij de meerwaarde van anders contracteren?
De aansluiting om te zoeken naar anders contractvormen is meestal vrij praktisch. Bijvoorbeeld omdat het onderhoud de organisatie boven het hoofd groeit of omdat iemand met pensioen gaat. Als een schoolbestuur dan toch naar een oplossing zoekt en een contract samengaat met een nieuwe partij, is het belangrijk meten de duurzaamheidsdoelen in het nieuwe contract mee te nemen. Voor de informatieblad zijn door 'Bouwenieren voor Sociaal' drie voorbeelden uit de praktijk uitgeverkt. (Klik op onderstaande voorbeelden om ze te openen).

1. Duurzame onderhoud in Lisscheide
2. Het KPN Tensite, Huisvesting, schoolbouw
3. Erproeven College, Toekomstbestendig

Wat is er anders aan anders contracteren?
Anders contracteren gaat maar voor een klein deel over het contract zelf of de techniek van het aanbesteden. Het gaat vooral over een andere manier van denken en handelen, van kennis en kunde en van cultureel. Dit is het van belang dat de opdrachtgevers partij, [het schoolbestuur, acties kan formuleren](#), wat ze precies wil en de uitvoerende partij de nodige ruimte krijgt om naar eigen inzicht te handelen. Niet de techniek (het middel), maar het resultaat is van belang. De uitvoerende partij moet het vertrouwen geven dat aan de juiste dingen wordt gewerkt en zich maximaal inzetten om binnen de gestelde randvoorwaarden de doelen te bereiken.

Is mijn organisatie ingeënt om anders te gaan contracteren?
Niet iedere organisatie is daar rijp voor. Er moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan om het tot een succes te maken. Die voorwaarden zijn lang niet altijd aanwezig. Tijd en haast zijn nodig. Maar daar kan aan gewerkt worden. Als de competenties om het een ander contract te kunnen bijhouden niet in huis zijn, kunnen die worden ingehuurd. En vertrouwen in elkaar krijg je niet door het uit te spreken, maar door het te laten zien. Daarvoor moeten partijen bereid zijn.

How verkelijk is dit eigenlijk in mijn organisatie?
Een nieuw contract voor het onderhoud van het schoolgebouwen) of onderdelen daarvan bieden de uitgangspunt om ook de energieprestaties van een gebouw of de gebouwenomgeving in het contract mee te nemen. Gebruikers kunnen helpen bij het inzichtelijk krijgen van de punten waar verbetering nodig is. Het contract is geen individuele opdracht maar een gezamenlijk partnerschap. Dat begint bij de dagelijkse dingen, dicht bij de mensen, hun intrinsieke motivatie en dat wat binnen hun bereik ligt. Als daarvan wordt gewerkt, bouw je aan weerstand, als je er op inspeelt aan succes.

"Een nieuw contract voor het onderhoud van het schoolgebouw biedt een uitgelezen kans om ook de energieprestaties in het contract mee te nemen."

www.greendealscholen.nl

Informatieblad 'Verduurzamen door anders te contracteren', versie 1 november 2017

www.greendealscholen.nl

Informatieblad 'Verduurzamen door anders te contracteren', versie 1 november 2017

Hans van Leerdom

Directeur
School met de Bijbel
Zuilichem

Romy Schneider

Stichting voor Katholiek en Openbaar Onderwijs Noord-Holland
Voorschoten

Jeroen Paas

Facilitair Manager
RSG Noordooit-Veluwe
Epe

Chrit de Koning

Interim manager & adviseur
Steijl

Geesje Westra

Facilitair Coördinator
Scholengemeenschap Piter Jelles
Leeuwarden

Rob Vastbinder

Voormalig voorzitter
Stichting INNOVO
Maastricht

Wichert Eikelenboom

Directeur/bestuurder
Voila
Leusden

Jean Eigeman

Bestuurlijk moderator
Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling
Culemborg

Vincent van der Meulen

Verantwoordelijke Huisvesting
Het Sticht | CVO groep
Zeist

Theo van Sommeren

Coördinator huisvesting en arbozaken
Stichting Primair Onderwijs Maas en Waal

Jan Aalberts

Hoofd Huisvestingszaken
Stichting Spaarnesant
Haarlem

[Contact helpdesk](#)

of bel 065 - 303 26 02